אסירי תודה, לשם שמים

יהודה יעקובי

צילומים: ארכיון "יתד נאמן"

התלמידה הצעירה שאך החלה להתקרב לא כל כך הבינה משמעותם של פרקי התהלים, ומי היה רבי אהרון יהודה ליב בן רבי נח צבי, אבל היא רצתה לזכות במצלמה ● אחר כך, כשהפכה 'בקיאה ורגילה' באמירת **עשרה פרקי תהלים** מדי יום לעילוי נשמתו של מרן רשכבה"ג זצוק"ל, היא חשה צורך לסחוף אחריה עוד ועוד מבנות כיתתה ● המיזם המיוחד **'מכירים טובה למרן'**, שפעל כדי לעורר את ציבור הגברים ללמוד משניות לעילוי נשמתו, ולנשים - לומר עשרה פרקי תהלים, כפי שביקש בצוואת קודשו, הלך וצבר תאוצה - והוסיף עוד ועוד 'חיילים' מוקירים ומכירים טובה לרבן של כל בני הגולה, בכל רחבי הארץ ● בעקבות ההצלחה המסחררת: **היוזמה עתידה להתרחב ולהתפשט**, גם אחרי היארצייט לרבנו - **בסימן "מוסיפין והולכין"**

מוסיפין והולכין...

בימים האחרונים, לאור הצלחת המיזם החשוב, עלה רעיון - כפי שגם מופיע בגוף הכתבה, להמשיך את הפרויקט הלימודי אף לאחר היארצייט. גדולי ישראל שליט"א ובני משפחת מרן זצוק"ל שנחשפו בימים האחרונים להיקף המיזם, הביעו שמחתם וברכתם לכך, ואחד מגדולי ישראל התבטא בימים אלו שאין ספק כי ישנו רעש גדול בשמים סביב הפרויקט החשוב המיוחד שהכה גלים בכל תפוצות בית ישראל - כשעשרות אלפים מכירים טובה כרצונו של מרן ללמוד לעילוי נשמתו הטהורה מידי יום. לכן החליטו המארגנים להמשיך בפרויקט המיוחד בתוכניות ומסלולים שונים, שפרטיהם יבואו בהמשך. לכל המעוניינים: יש לעקוב אחר הפרסומים שיהיו בעז"ה בנושא.

זו הייתה שיחת טלפון שיגרתית.

מזכיר ההתארגנות החדשה 'מכירים טובה' התקשר לאחת הזוכות בהגרלה היומית על אמירת עשרה מזמורי תהלים בימים האחרונים, כדי לבשר לה כי היא עלתה בהגרלה על ספר 'הארמון', לתולדותיו של רשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצוק"ל. להפתעתו היה זה קול של אישה בוגרת ולא בת בית ספר יסודי. הוא שאל אם ניתן לקבל את התלמידה שעלה שמה בגורל.

התשובה מעבר לקו הפתיעה אותו עוד יותר: "אני לא אפגוש אותה עכשיו אלא רק מחר בבוקר, ואוכל לבקש ממנה שתחזור אליך". המטלפן הבין שככל הנראה הוא מדבר עם אמה של התלמידה, שאולי עלתה על יצועה, וביקש להעביר דרכה את ההודעה. אך היא השיבה כי אינה האם, ועדיף שיבשרו לילדה בעצמה למחרת.

בירור קצר העלה כי מדובר בתלמידת בית ספר 'אורנים' של רשת הקירוב ברח' רוטשילד בעיר כפר סבא. כמו רבים אחרים, גם היא נחשפה לפרסום המקיף של 'מכירים טובה' - יוזמה ברוכה שבאה לקיים את צוואתו הברורה של מרן זצוק"ל שביקש ללמוד מידי יום פרק משניות לזכרו, ולבנות לומר עשרה מזמורי תהלים לזכרו. גם הילדה הזאת ביקשה להצטרף למיזם. כתלמידה צעירה שאין ברשותה מכשיר נייד, היא נהגה לומר את פרקי התהלים מידי יום בהפסקות לזכרו של רשכבה"ג מרן הגאון רבי אהרן יהודה לייב בן ר' נח צבי זצוק"ל, ולאחר מכן ביקשה את הטלפון הנייד של המורה לאשר אמירתה בקו 'מכירים טובה'.

למחרת הנציג ביקש לבדוק איך מגיעה בת בית ספר יסודי שבקושי שומרת מצוות למיזם האמור. לתדהמתו גילה כי היא איננה היחידה בבית ספרה. "שמענו שהיה רב גדול שאם אומרים כמה פרקי תהלים לזכרו, ניתן לעלות בגורל ולזכות במצלמה. רציתי מאד שתהיה לי מצלמה משלי, ולכן הצטרפתי למיזם. לאחר שראיתי כמה מרגש לומר תהלים, צירפתי כמה מחברותיי, שאף הן נרשמו, ושמחנו ליטול חלק בכך". כששמעה על זכייתה בספר 'הארמון', לאחר שהסבירו לה תוכנו, הגיבה בחדווה, באומרה, כי שמעה על הרב שטינמן שהיה מנהיג גדול של ציבור הדתיים בכל הארץ, אך לא הכירה את אישיותו, והיא שמחה מאד לקרוא בספר על אורחותיו, ואולי ללמוד ממנו איך מאריכים ימים והופכים למנהיגים דגולים.

מלב שעולה על גדותיו

זהו סיפור אחד מיני רבים המבטא בעוצמה את מימדי התרחבות המיזם המיוחד 'מכירים טובה', שלא היה לו אח ורע בתולדות הציבוריות התורתית מאז ומעולם, לקיים משאלתו וצוואתו של אותו צדיק.

מדובר ביוזמה מיוחדת של הכרת הטוב למורנו רשכבה"ג זצוק"ל, שהוגיה החפצים בעילום שמם סירבו להיחשף גם לצורך הכתבה. למרות שבוודאי רבים חפצים להכיר להם טובה על הזכות שנפלה בחלקם־לזכותם לקיים צוואתו של צדיק. הם מתנערים מפרסומת, וכל מבוקשם להכרת הטוב עבורם תהיה חשובה יותר אם ימשיכו באותו לימוד גם ללא התוכנית והגרלותיה, כפי שרבים מדברים על כך כבר כעת. ללמדכם שמדובר בעשיה לשם שמים, כימי חייו התמידיים של מרן זצוק"ל שכל ימיו פעל והרבה רק להרבות כבוד שמים, ולכן זכה שההתעוררות הגדולה לכבדו לאחר סילוקו תהיה אף היא בסדר גודל שלא ידענו מאז ומקדם. ביקשנו לשמוע מהם, גם אם מאחורי הקלעים, כיצד עלה הרעיון הגאוני הזה של מכירים טובה?!

"אומר לכם את האמת", אומר לנו הוגה הרעיון ומבצעו, "התהלכתי במשך שנת האבל בתחושה קודרת. חשתי כי רבים שותפים לה. מרן זצוק"ל עשה עבורינו כל ימיו כה הרבה, כשקומם וההדיר את עולם התורה בצורה שאין לה אח ורע בכל המובנים, ותעיד על כך מורשתו המיוחדת שניכרת בכל זווית ופינה בארץ ובגולה, בדמות אלפי האברכים שצומחים לתפארה - בזכות הכוללים שייסד, אלפי בני הישיבות הרבות שהקים ורומם, לצד עמך בית ישראל שנהנה ממנו עצה ותושיה במשך מאה שנה, ומה אנו עושים עבורו להכיר לו טובה על כך?.

"אז אז, כשקראתי שוב לאחרונה - בפעם המי־יודע כמה, את צוואתו המרטיטה בה כתב מפורשות בסעיף התשיעי - **'אבקש שכל מי שרוצה בטובתי ילמוד כל יום פרק אחד משניות עד גמר י"ב חודש, והבנות יאמרו כל יום עשרה פרקי תהילים, גם בשבת ויום טוב'**, התעוררתי לפעול. אמרתי לעצמי שלא נותר לנו עוד זמן רב עד לסיום הי"ב חודש, והוא הרי ביקש שילמדו משניות ויאמרו תהלים לזכרו. אולי לפחות נחזק זאת אצל רבים, וכך נוכל להכיר טובה במשהו על כל מפעלותיו בעבורנו כל הימים.

"ממחשבה למעשה: ביקשתי מידיד שבקיא היטב באפיקי הפרסום, שיחשוב על הדרך איך מוציאים רעיון כזה אל הפועל. 'יתד נאמן', שופרו של מרן - שעבורו טרח ללא גבול במיוחד בשנים האחרונות, נרתם אף הוא ליטול חלק בהפצת הרעיון, יחד עם אחרים, וכך יצא המיזם אל הפועל. אני מרגיש חובה וזכות כאחת לומר שאף אני הופתעתי מגודל היענות שהביא בכנפיו הרעיון הכביר, שמילא את רצונו של מרן במדויק".

גדול המְעַשה יותר מן העושה

כדי להבין ולהכיר מעט את מימדי ההצלחה של המיזם הכביר, נועד 'יתד השבוע' לשיחה מקיפה עם מפיצי הרעיון שעבודתם המסורה אף היא נעשתה בהתנדבות גמורה - כלשונם 'אם יכולנו במשהו להשיב למרן זצוק"ל על כל מה שגמל עמנו באופן אישי, והיה זה שכרינו', וביקשנו לשמוע מעט מספרים ועובדות מאחורי הקלעים.

"עד עתה נרשמו בקו מכירים טובה 28,721 אלף איש ואשה, ולא היה יום במשך כל הימים הללו שלא נרשמו אלפים כאלה שלמדו ואף טרחו להתקשר ולענות על השאלות היומיות המוכיחות בקיאותם ולימודם. מדי יום נערכו 8 הגרלות, לאברכים בעד 600 שקל, בני ישיבות גדולות בעד 500 שקל, ישיבות קטנות סט 'דרך אמונה' של מרן שר התורה, ולתלמודי תורה ש"ס פנינים. במקביל אצל הנשים והבנות, נשים ונערות 500 שקל כל אחת, ומצלמה וספר 'הארמון' לבנות בית ספר יסודי. ערכנו מדי יום את ההגרלות והתקשרנו לבשר לזוכים על זכייתם".

מה הגיבו הזוכים בדרך כלל, שיוכל ללמד את הצלחת הרעיון?

"רובם אמרו כי בין כה תכננו ללמוד לעילוי נשמתו של מרן, כי הרגישו חובה. אך כשאין מחייב אמיתי לעשות כן, היצר יודע היטב לארוב והם לא היו מצליחים לעמוד בכך. היו אף לא מעטים שביקשו לוותר על הפרס באומרם כי חיפשו זאת רק

המשך בעמ' 27

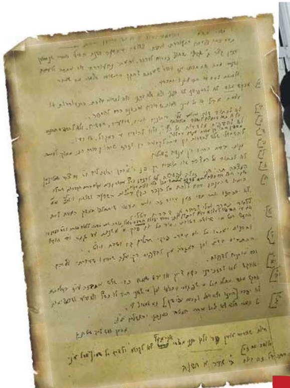

> "לאחר שראיתי כמה מרגש לומר תהלים, צירפתי כמה מחברותיי, שאף הן נרשמו, ושמחנו ליטול חלק בכך". כששמעה התלמידה על זכייתה בספר 'הארמון', לאחר שהסבירו לה תוכנו, הגיבה בחדווה, באומרה, כי שמעה על הרב שטינמן שהיה מנהיג גדול של ציבור הדתיים בכל הארץ, אך לא הכירה את אישיותו, והיא שמחה מאד לקרוא בספר על אורחותיו...

בעמדת "נדרים פלוס", שותפים בהכרת הטוב

ניתנה זכות | הרה"ג רבי יצחק רוזנגרטן שליט"א, שזכה לשמש את מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, פותח את לבו

"מי יודע", אמר מרן זצוק"ל, "אם לא הגענו לכאן שתזכה לבקש מחילה"

מיוחד ל'יתד נאמן'

הרב גרשון טברסקי

צילומים: משפחת הרב

מרן זצוק"ל עם נאמנו, במנוחה קצרה, בטיול היומי

במשך עשרות רבות של שנים זכה **הרה"ג רבי יצחק (איטשה) רוזנגרטן שליט"א** לשמש את מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצוק"ל – מתוך קשר אמיץ שהחל בבית אבא, אי־שם בימים ראשונים בשוויץ, ולאורך השנים – בכל נתיבות הדרכים המופלאות, תודות לזכות להסיע את מרן זצוק"ל ● **בשיחת זיכרונות נדירה אותה ניאות להעניק ל'יתד השבוע'**, הוא חושף בפנינו ממה שראה במחיצת קודשו של גדול הדור – ההקפדה העצומה והדיוק בכל פרט, מאור הפנים והרגישות הנדירה, **ההתחשבות המפעימה בכל אדם**, עבודת השם המזוקקת בכל עת ובכל מצב, השקיעות הבלתי־נתפסת בלימוד, **עובדות, הנהגות ושביבים מאירים, מהמאור הגדול שכבה**

פעם התבטא מרן ראש הישיבה זצוק"ל על מאן דהו שלא היה אמין בלשון המעטה, 'הוא לא שקרן, הוא פשוט בעל דמיון'...", אומר לנו הרה"ג ר' יצחק רוזנגרטן שליט"א בפתח השיחה. בכך הוא מבקש להתמקד באמת המידה של האמת, מידה אופיינית למי שזכה לשאוב מרוחו של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצוק"ל.

את הכותרות לשיחה זו מייצר רבי איטשה שליט"א בעצמו, בחיות רבה כל כך, עד שהזיכרונות כמעט קורמים עור וגידים לנגד עינינו: "מרן ראש הישיבה זצוק"ל היה מציאות חיה של 'בכל דרכיך דעהו'. כל מעשה, כל דיבור, כל מחשבה, היה או הייתה מתוך התבוננות בלתי פוסקת. אתן לך דוגמה מוחשית: מישהו בא אלי בטרוניא איך אני מקליט את מרן ראש הישיבה זצוק"ל במהלך הנסיעה, הרי צריך לכך קבלת רשות. אמרתי זאת למרן ראש הישיבה זצוק"ל הוא מאד התפלא 'מה יש לחשוש שמקליטים, הרי אדם צריך כל הזמן במשך עשרים וארבע שעות להרגיש שיש הקלטה מכל מה שהוא מוציא מהפה'...

"יש הארה מיוחדת"

"תמיד תמיד ראיתי את הדבר הזה, איך מרן זצוק"ל חי במצב של 'שם דרכיו', הוא לא פסק מלהגות בעיון התורה ולחשב מחשבות רבים, וערך מערכות של מחשבה בכל עת וכל רגע. נסענו פעם לכנס בחירות בחיפה. במהלך הנסיעה פונה אלי מרן ראש הישיבה זצוק"ל ונהרה על פניו, 'עכשיו הבנתי פשט ברבי חיים קשה בבבא קמא'... כעבור רגע קל הוא ממשיך ואומר יש גמרא בקידושין דף לא שהאמורא אבימי, האבא שלו ביקש ממנו כוס מים. כשהוא הביא את הכוס האבא נרדם ואבימי עמד כל הזמן עם הכוס עד שהאבא התעורר ואז נתן לו לשתות. אומרת הגמרא שבאותו זמן אבימי אמר שהוא הבין פשט בפסוק קשה. רואים מכאן – הסיק ואמר מרן ראש הישיבה זצוק"ל, שכאשר עוסקים במצווה יש הארה מיוחדת להבין דברים קשים בהבנת התורה. היות שאנחנו עוסקים עכשיו בנסיעת מצווה מכוח זה זכיתי להבין את רבי חיים...

"פעם נכנסתי לחדרו והבחנתי שהוא מוטרד מאד ושקוע במחשבות עמוקות. הצלחתי להבחין שאין מדובר במחשבה בלימוד לה הייתי רגיל, אלא במשהו מטריד עד מעיק. שאלתי את מרן ראש הישיבה למה הוא כל כך מוטרד. הוא אמר לי אספר לך: 'כאשר נסעתי לשוויץ, עברתי דרך וורשא ומשם נסעתי לברלין – לשם מגיעות שתי רכבות, אחת נוסעת ל'אוסט' מזרח אירופה והשניה למערב אירופה. המתנתי שם שש שעות לרכבת שפונה למערב אירופה עמה הייתי אמור להמשיך לשוויץ.

'והנה אני מנסה – אמר לי מרן ראש הישיבה זצוק"ל – 'להיזכר היכן הנחתי תפילין באותו יום, זה טורד את מנוחתי. אני לא מצליח להיזכר היכן הנחתי תפילין באותו יום'... השתוממתי למשמע אוזני. במאמר מוסגר, עצם השהיה בתחנה באותן שנים של התערפלותה של המלחמה העולמית הייתה סכנה מוחשית. היהודים היו כבר יעד לפגיעה והתעללות. הוא עמד שם, בחור נמוך וצנום לבדו. אמרתי למרן ראש הישיבה זצוק"ל 'רבונו של עולם, כבר עברו שישים שנה, איך אפשר בכלל לזכור מה עשו ביום אחד לאחר כל כך הרבה שנים'? מרן זצוק"ל השיב לי: 'מען דארף לעבען מיט א חשבון' 'אדם צריך לחיות עם חשבון '...".

"כדי שתוכל לבקש מחילה"

מה יותר חשוב ממסע עולמי אל אלפי אנשים שמגיעים לעצרות?

"'יש" – אומר הרב רוזנגרטן שליט"א – "את הרגעים המיוחדים שמעניקים לך את המבט על החיים. אספר לך סיפור אישי, סיפור מופת. בזמנו, בעת שלמדתי בישיבה בפוניבז', היה לי חבר חדר בחור שהגיע מחוץ לארץ. הוא היה שקדן גדול, אבל התנהג לא כל כך בצורה רגילה. היו לו כל מיני הנהגות משונות. אני כבחור לא הייתי כנראה רגיש מספיק. יום אחד אמרתי לו, 'למה אתה מתנהג בצורה לא נורמלית, אתה חייב להשתנות'. נו, חשבתי שאני מכוון אותו לחיים יותר טובים.

"הגיע סוף הזמן, הבחור אורז את הדברים שלו ומודיע לי שהוא לא חושב לחזור לישיבה. חשבתי שיש לו איזו סיבה אישית. התעניינתי 'למה אתה לא חוזר?'. לתדהמתי הוא השיב לי 'בגלל שאתה אמרת לי שאני לא מתנהג נורמלי'. נדהמתי, חשכו עיני, לא חשבתי שהוא בכלל ייחס משמעות להערה שלי. הוא לא הזכיר לי את זה בכלל במשך כל התקופה, אבל כנראה שהדבר פעפע בו באופן שלילי. נסיתי להפיס את דעתו, אך ללא הועיל. התמלאתי ייסורי מצפון. שיתפתי במקרה את המשגיח הגה"צ רבי דוד זינגרביץ זצ"ל. הוא אמר לי 'מאי דהוה הווה, כוונתך הייתה טובה, אבל תתפלל להקדוש ברוך הוא שיזמן לך אפשרות להיטיב עמו בעתיד אולי הצעת שידוך או משהו אחר'. נשאתי את הדברים בליבי, ואכן ייחלתי לכך.

"חלפו שנים רבות. הגיעה היוזמה לנסיעת מרן ראש הישיבה זצוק"ל לאירופה. בין השאר נועדנו לבקר גם במנצ'סטר. במהלך שהותנו שם פנה אלי בחור ואמר שאביו לקה במחלה קשה וימיו ספורים. הוא שואל האם הוא יכול להיכנס למרן ראש הישיבה זצוק"ל מעבר לתור של קבלת הקהל, שהייתה כמובן עמוסה לעייפה. שמעתי את המקרה ואמרתי לו שאראה לסדר זאת. קבענו מועד. והנה אני רואה בשעה היעודה את היהודי מגיע עם בנו. מיד זיהיתי אותו. דמי קפא בעורקיי. הוא לא זיהה אותי. כשנכנס לחדר ההמתנה, ביקשתי

←

בהתיעצות עם רופא העינים דר דיסטניק

> "עוד באותו ערב נכנסתי אל מרן ראש הישיבה זצוק"ל וסיפרתי לו את מה שהתרחש. מאוד הסתקרנתי לדעת מה תהיה תגובתו. מרן ראש הישיבה זצוק"ל שמע, חשב לרגע קל ואז אמר לי: 'מי יודע אם כל מה שסיבבו את הנסיעה הזו ובואנו למנצ'סטר לא הייתה למטרה זו כדי שתוכל לבקש מחילה ממנו ושהוא ימחול לך קודם שיעזוב את העולם'..."

> "הוא סיפר שהיה זה בליל שבת לאחר מעריב, כאשר שרו בישיבה שם במונטרי את הניגון המסורתי של 'יגדל אלוקים חי', אותו הם שרים ואומרים מדי ליל שבת. הניגון עם התיבות כל כך שבו את לבו והציפו אותו בכיסופים רוחניים, עד כדי כך שבאותו רגע כמו הסתלקו ממנו הגעגועים הביתה ושוב לא צפו וחזרו אליו

להישאר עמו לבד. שאלתי אותו אם הוא מזהה אותי. הוא לא זיהה. אמרתי לו את שמי. נראה היה שהוא התחיל להיזכר. אמרתי לו האם אתה זוכר את הדברים שאמרתי ובגינם עזבת את הישיבה? באותו רגע הוא נזכר ואישר את הדברים. אמרתי לו שאני שמח שיש לי את ההזדמנות לבקש ממנו סליחה מכל הלב. הוא נתן לי את היד ואמר לי שהוא מוחל לי. אבן נגולה מעל לבי.

"עוד באותו ערב נכנסתי אל מרן ראש הישיבה זצוק"ל וסיפרתי לו את מה שהתרחש. מאוד הסתקרנתי לדעת מה תהיה תגובתו. מרן ראש הישיבה זצוק"ל שמע, חשב לרגע קל ואז אמר לי: 'מי יודע אם כל מה שסיבבו את הנסיעה הזו ובואנו למנצ'סטר לא הייתה למטרה זו כדי שתוכל לבקש מחילה ממנו ושהוא ימחול לך קודם שיעזוב את העולם'...

"נדהמתי מהיחס ומהמשקל שמרן ראש הישיבה זצוק"ל העניק לסיפור הזה. במחי רגע אחד קיפל את כל התופעה העולמית וההשפעה העצומה שהייתה לביקורו לתועלת האלפים הרבים, מול מקרה אחד של פגיעה ביהודי ובקשת מחילה - "ייתכן שכל מה שהגענו לכאן הוא בשביל שאתה תוכל לבקש מחילה ושהוא ימחול לך קודם שיעזוב את העולם'...".

למה ביקר מרן זצוק"ל בבית־החולים בוורשא?

הרב רוזנגרטן: "המבט הפנימי של מרן ראש הישיבה זצוק"ל היה כבר מימי בחרותו. פעם סיפר לי שבעת ששהה בוורשא, פנה והלך לבית החולים שם כי שמע שמרן הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל מאושפז שם. הוא רצה לזכות להביט בו ולראות אותו לפני שהוא עוזב את מזרח אירופה. מעניין שכאשר מרן ראש הישיבה זצוק"ל היה ב'תורה ודעת', נשא דברים אחד מראשי הישיבה שם. הוא סיפר שבעת שמרן הגאון רבי מרדכי גיפטר זיע"א ראש ישיבת 'טלז' היה ילד, הגיע מרן הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל לבלטימור ואביו של הגאון רבי מרדכי זצוק"ל לקח אותו כדי שיראה את דמותו, וזה השפיע עליו כל חייו לגדול בתורה עד שנעשה מגדולי הדור.

"סיפר לי רבי איטשה רוזנבוים משוויץ שבעת שמרן ראש הישיבה זצוק"ל שהה שם בבחרותו, התקיימה ברית מילה בצירק של יהודי בשם אטלס. האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצוק"ל התכבד בסנדקאות. מרן ראש הישיבה זצוק"ל ביקש להצטרף גם לנסיעה לברית. הוא נימק זאת כי הוא רוצה לראות את פניו של כ"ק האדמו"ר מסאטמר זצוק"ל. לימים שאלתי אותו על כך מה ראה כל כך להתאמץ לנסוע לשם? הוא השיב לי: 'הייתי אז לאחר הבריחה מבריסק. כל כך הרבה זמן עברו עלי בלא שראיתי דמות של אדם גדול. נפשי חשקה לראות ולהביט בדמות של תלמיד חכם לשם כך נסעתי'.

הכיסופים שכיבו געגועים

כבר בימי צעירותו היה בבחינת 'לא מחשבותי מחשבותיכם'. "מרן ראש הישיבה זצוק"ל סיפר פעם שכאשר הוא הגיע לשוויץ תקפו אותו געגועים עזים לביתו. היה לו בית מאד מוצלח ומרומם. אחותו הייתה נשואה לבחור מצוין מבחירי ישיבת מיר. האבא רבי נח היה יהודי תלמיד חכם ופיקח עצום. סיפר לי פעם הגאון רבי יעקב ניימן זצוק"ל הוא היה רב בבריסק, פגשתי אותו בשיקגו. הוא שאל אותי פעם אם מרן ראש הישיבה זצוק"ל נחשב פיקח? כשהשבתי בחיוב, הוא אמר לי תדע לך שהוא לא מגיע לפקחות של האבא שלו. הוא אמנם נחשב 'שמש' של מרן הרב מבריסק, אבל הוא סידר קידושין. שמעתי גם שכל דין תורה לפני שעלה על שולחן הבית דין, הביאו את זה לאבא רבי נח כדי שבפקחות שלו ינסה ליישר את ההדורים ולחסוך את ה'דין תורה'. במכתבים שהתגלו רואים איך האבא דחף אותו כבחור להתעלות בישיבה, בקלעצק ובבריסק.

"את הבית החם והנפלא עזב מרן הראש ישיבה זצוק"ל, והגיע בגפו לשוויץ. הייתה להם בעיה קשה עם הצבא. היה זה רעיון של הגאון הגדול רבי משה סולובייצ'יק זצוק"ל שמרן הגאון רבי ברוך בער זצוק"ל יבקש ממונטרי שיפנו אליו כדי שישלח בחורים לצורך הוראה בישיבה שם, כך שהם יוכלו לקבל אשרת יציאה לשוויץ. וכך היה. מרן הראש ישיבה זצוק"ל נסע תחילה לבדו רק לאחר חצי שנה רבי משה הצטרף. היו למרן זצוק"ל געגועים גדולים מאד הביתה.

"הוא סיפר שהיה זה בליל שבת לאחר מעריב, כאשר שרו בישיבה שם במונטרי את הניגון המסורתי על 'יגדל אלוקים חי', אותו הם שרים

ואומרים מדי ליל שבת. הניגון עם התיבות כל כך שבו את לבו והציפו אותו בכיסופים רוחניים, עד כדי כך שבאותו רגע כמו הסתלקו ממנו הגעגועים הביתה ושוב לא צפו וחזרו אליו. זה מושג של לחיות בעולם רוחני פנימי ששלטון התחושות בו שונים ואחרים מכל אדם רגיל".

התעלומה הגדולה מאחורי המסע

רבים רצו לדעת מה הסוד במאמץ האדיר שמרן זצוק"ל השקיע בערוב ימיו בנסיעה חובקת עולם - לאמריקה ולאירופה. רבי איטשה שליט"א חושף את ההסבר: "אני יכול לומר את מה ששמעתי מפיו: מרן ראש הישיבה זצוק"ל סיפר לי יום אחד שהספר 'מאיר עיני ישראל' מביא בשם רבי ראובן כץ רבה של פתח תקווה, שבשנת תרפ"ט נסע לאמריקה, שם פגש את בנו של מרן ה'חפץ חיים' זיע"א. הם המתינו בתחנת דרכים במשך שעה, ובינתיים שחו אודות חיבורו של מרן ה'חפץ חיים' הספר 'נדחי ישראל'. מה ראה לחבר אותו? בנו של מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל סיפר שהגיע אל אביו יהודי אחד שאמר שהוא עומד להגר לאמריקה והוא מבקש ברכה. מרן ה'חפץ חיים' לא היה מרוצה שהוא נוסע לשם, כידוע אמריקה נחשבה אז ארץ גזירה רוחנית, אבל הלה לא ביקש עצה אלא ברכה, אמר לו מרן ה'חפץ חיים' תשמור שבת וכשרות.

"אחר כך פנה מרן ה'חפץ חיים' ואמר לבנו שהיות שיש אנשים שנוסעים לאמריקה, היה ראוי לנסוע לשם כדי לחזק אותם באידישקייט. מרן החפץ חיים הביא שמבואר שירמיהו הנביא לא רצה לרדת למצרים אבל בפועל ירד למצרים, אמנם יש המפרשים שעשה כן בעל כורחו, אך אמר מרן ה'חפץ חיים' אין זה במשמעות הפסוקים, אלא שירמיהו ראה שיש אנשים שיורדים למצרים, החליט שגם הוא ירד לשם כדי לחזק את היורדים בתורה ושמירת המצוות. אבל מה לעשות שהוא כבר זקן ואין בכוחו לעשות זאת. כעבור זמן מה יצא לאור הספר 'נדחי ישראל' שחיבר מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל עבור אותם יהודים שירדו לאמריקה. את כל הסיפור הזה סיפר לי מרן ראש הישיבה זצוק"ל.

"שאלתי אותו למה הוא מספר לי את זה? הוא השיב לי שצריך לנסוע לחזק את היהדות והיות שאין אף אחד שנוסע והוא חש שיש בכוחו לעשות את זה, הוא מרגיש מחויב לעשות זאת. שאלתי להיכן? השיב לי מרן זצוק"ל לכל מקום שצריך. כי הקדוש ברוך הוא רוצה שיעשו חיזוק בכל מקום. מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל רצה לנסוע לאמריקה הירודה ברוחניות. אכן, אני - אמר מרן זצוק"ל - זכיתי לנסוע לאמריקה. וזה היה לשם שמים. באמת זכיתי לגרום שם השפעה רוחנית. מרן זצוק"ל המשיך בקול רועד: 'אבל אין זה פוטר לנסוע בכל מקום בארץ כדי לחזק. אני מחויב לנסוע. ביקשו בבית שמש, באלעד אני מחויב לנסוע לחזק בכל מקום. לשם כך נסעתי גם לישיבת 'חברון' להגיד דברי חיזוק, כי צריך לחזק בכל מקום'".

מימין לשמאל: מרן זצוק"ל בתפילת הדרך, במצוות ראשית הגז, בכניסה לקרית ספר למעמד הכתרת הגר"ש קסלר, בדאצ'ה בעתלית אחרי 50 שנה שלא היה בים

כיצד זכיתי

"יש לי חובה אישית לספר" - אומר הרב רוזנגרטן שליט"א - "איך בכלל זכיתי לשימוש חכמים. השאלה היא במיוחד כאשר ידוע לכל באי ביתו שהוא מעולם לא ביקש ממישהו שיעשה עבורו דבר מה. ובאמת מרן זצוק"ל מעולם לא ביקש ממני להסיע אותו, אבל אני זכיתי שיאות לאפשר לי לסייע בידו. היה מרגלא בפומיה לומר לי בבת שחוק 'אני החתן הכי יקר'... פעם עמד ללבוש את הפראק, אחד מבאי הבית ניסה לעזור לו אך הוא השתמט בחזקה שלא יעזרו לו. והנה אני ניגשתי וסייעתי בידו. אותו בן בית שאל את מרן זצוק"ל למה ממנו השתמט ולי אפשר לעזור לו? השיב מרן ראש הישיבה זצוק"ל: 'לו אני כבר גם כך חייב'... אינני יודע למה לי הוא הסכים, אבל אני בטוח שזה קשור משהו בסוד הקשר שהיה לאבא ולאמא זצוק"ל עם מרן ראש הישיבה זצוק"ל בתקופת שוויץ.

"אגב, פעם שלחתי, בהיותי באמריקה, את אחד מבני הי"ו לבקש את אחד מבני הבית שימדוד את מידות גופו של מרן זצוק"ל לצורך תפירת פראק חדש שמרן הראש ישיבה זצוק"ל הסכים לחדש רק בשביל שהחיינו.... נכנס הבן וביקש מהנכד, והלה לא הסכים. הוא טען שהוא לא יכול לעשות דבר כזה. אם תרצה, תכנס אתה. נכנס הבן ואמר אבא באמריקה ורוצה מידות בשביל הפראק, קפץ מרן זצוק"ל ממיטתו ואמר פראק אני צריך?! יראת שמים אני צריך!! הוא יכול להביא לי מאמריקה יראת שמים? ואז תפס את ידו בחביבות רבה וליטפה ואמר: 'נו אתה אומר שיכול להביא יראת שמים, שיביא יראת שמים!'.

"וכך זה התחיל: בשנים הראשונות היה מרן זצוק"ל נוסע לרופא עיניים בירושלים. זה היה כרוך בטרחה ובטלטול גדולים. השגתי רכב לצורך כך, והצעתי למרן זצוק"ל להסיע אותו והוא הסכים. תמיד אבל תמיד היה מקפיד להודות על הטרחה עבורו. בדיעבד התברר שהטיפול בעיניים היה ממש הצלת הראייה. הרופא אליו הלך מרן זצוק"ל בתחילה היה רופא בעל שם בירושלים. פעם אחת כשהגענו, שלח הרופא לחדר ההמתנה אחות שתשים למרן זצוק"ל טיפות. מרן זצוק"ל הקפיד מאד שיד אישה לא תגע בו. אמר לי מרן זצוק"ל "אני מבין שהוא כנראה מוותר עלי"... הר"ר משה פורטמן זכרונו לברכה שמע על הבעיה שנוצרה. הוא הגיע למרן זצוק"ל והציע רופא שלומד אתו בחברותא בשם ד"ר גלובינסקי. הייתה הצעה נוספת לרופא מפורסם מרמת גן מחלל שבת. העדיף מרן זצוק"ל ללכת לרופא הדתי ולא לחילוני על אף שהלה היה פרופסור גדול יותר".

"הוא יודע בעל פה..."

הרה"ג רבי יצחק רוזנגרטן: "מרן זצוק"ל נימק זאת באופן מאד מעניין: 'כתוב בספרים שרפאל המלאך מתלווה לרופא טוב. לא נראה לי שהוא מתלווה לרופא מחלל שבת'... כמובן שלא כל אחד יכול להסיק מכך מסקנה, אבל למעשה התברר שהרופא הזה הד"ר רובינסקי יותר מומחה לבעיה שמרן זצוק"ל סבל וסיכנה את ראייתו. הלה קיבל את מרן ראש הישיבה זצוק"ל בפנים מסבירות. בבדיקה התברר שהעין הימנית כמעט לא פעילה ומה שניתן להציל זה את העין השנייה. עלינו לקומה העליונה לבדיקה. ראיתי שם אברך נעים הליכות, שאלתי אותו אם הוא סיים את הבדיקה שלו. הוא השיב לי 'אני עובד פה, אני רופא עיניים'.

"היה זה הד"ר הרב דיסטניק הי"ו. מאז הוא היה מסור למרן זצוק"ל בכל לב ונפש. לימים הוא גילה לי שמרן ראש הישיבה זצוק"ל אובחן כמי שרואה עשרה אחוז מקסימום. פעם התלוויתי אליו לבדיקה, הרופא נתן לו גמרא קטנה שיקרא את הכתוב, מרן זצוק"ל קרא בשטף. התערבתי ואמרתי לרופא, מרן זצוק"ל מכיר את זה בעל פה. באמת הוא נתן לו לקרוא טקסט אחר ומרן זצוק"ל לא הצליח...

"אבל זה לימד שכל מה שהקדוש ברוך הוא האיר את עיני בשנים ההן לעזור למרן זצוק"ל לנסוע ולהתערב בטיפול. אנשים היו בטוחים שהוא רואה הכול, זה היה ממש נס. פעם הוא נסע לטיפול לייזר. לאחר הטיפול הוא שאל את הרופא כמה זמן זה עשוי להחזיק? השיב הרופא כשנתיים. אמר לו מרן זצוק"ל: 'אם הקדוש ברוך הוא רוצה זה יכול להחזיק שנתיים, שלוש, עשר ועשרים'... אכן כך זה היה! במשך כל השנים ההן לחץ הדם - שהוא היה הגורם המסכן, נותר על מתכונתו (הרב רוזנגרטן משתנק). זכיתי לזלף לעיניו הקדושות טיפות עיניים חצי שעה לפני שעלתה נשמתו הטהורה השמימה, אבל שפתיו החלושות נעו ואמר לי "יישר כוח'. כי מעולם לא שכח להודות על כל נסיעה וכל פעולה שעשיתי עבורו. פעם אחת יצא כבר מהרכב, לפתע סב על עקביו ניגש אלי והודה לי על הנסיעה".

"זה פוגע במארח"

"את יד ד'" - מוסיף ומספר הרב רוזנגרטן שליט"א - "ראינו גם בעזרה נוספת. מצב השיניים שלו היה ממש קשה. מחוסר תזונה כמעט ולא היה בהן מעט חיבור וחוסן. מרן ראש הישיבה זצוק"ל לא ראה צורך לטפל בזה. בשביל המעט רסק שהוא אכל הוא לא נדרש לשיניים. אבל הוא הסכים לטפל בכך בשביל פעם אחת בשנה, ליל הסדר, אז אכל את הכזית מצה, הפעם היחידה בשנה שאכל דבר נוקשה. לצורך מצווה זו היה מוכן לעבור את כל הטיפולים הנדרשים. מרן הראש ישיבה זצוק"ל החמיר מאד בעניין בליעת חמץ של השיניים, וזה מאד הטריד את מנוחתו.

"ייזכר לטוב רופא בכיר בעל תשובה שהתמסר לטיפול בכל ליבו ונפשו. הטיפולים הועילו לכמה שנים, והנה כאשר נוצר מצב שלא ניתן כבר לטפל אירע דבר מעניין. כעבור חודש חלה הרופא ונפטר לאחר זמן קצר.

בפעם אחרת, לפני שהתקיימה הנסיעה לאמריקה, עוד טרם ידע על כך איש: "הגעתי אל מרן ראש הישיבה זצוק"ל. הוא גילה את אוזני, לתדהמתי, שיש תכנית לנסוע לאמריקה. הוא שאל היות שאני נוסע לצורך עסקי לאמריקה האם אני יכול לאתר מקום בו יוכל לשהות בו במהלך הנסיעה. בירורתי והוצע לי ביתו של הר"ר אברהם בידרמן, יהודי משכמו ומעלה ראש הוועד של 'ליקווד' ירא אלוקים ורב פעלים לתורה וחסד. הודעתי על כך למרן ראש הישיבה זצוק"ל. להפתעתי הוא שאל אותי 'האם אתה תסכים לאכול שם?' אמנם וודאי שניתן היה לסמוך על הר"ר אברהם אבל אני השבתי שעד עתה התנזרתי ואכלתי באמריקה רק בשני מקומות - אצל הגאון הגדול רבי מרדכי גיפטר זצוק"ל והגאון הצדיק רבי מרדכי שוואב זצוק"ל. אמר לי מרן ראש הישיבה זצוק"ל: 'אם אין בדעתך לאכול אצל בידרמן, מוטב שתישאר כאן, שכן זה פוגע במארח שלשהות אצלו מוכנים ולאכול אצלו לא מוכנים'...

"כיוון שכך, ערכתי התרת נדרים, והסכמתי לאכול שם. אבל באותו רגע הבנתי למה כל כך היה חשוב למרן ראש הישיבה זצוק"ל שאבדוק מראש היכן אפשר לשהות, כי להיות במקום ולא לסמוך על האוכל, עדיף להישאר בארץ. כך לימדנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל הלכות דרך ארץ. כשהגענו כבר הבנו במי מדובר, הבית כולו היה כביתו של אברהם אבינו עם ארבעה פתחים פתוחים לרווחה הפקר לכל דכפין ודצריך. הר"ר אברהם ובני ביתו יהודים צדיקים ממש. והנה בנסיעה השנייה מרן ראש הישיבה זצוק"ל היה צריך לדבר לפני יותר מעשרת אלפים איש. הוא הכין עצמו היטב למעמד, לאו מילתא זוטרתא היא לדבר לפני צבור כזה ענק שהתאסף ובא. יצאנו מהבית של הר"ר אברהם זצוק"ל בדרכנו למעמד, ניכר היה על מרן זצוק"ל ההכנה והמחשבה לקראת מה שצריך לדבר. לפתע היסב מרן ראש הישיבה זצוק"ל את ראשו אלי והוא אומר לי 'הבה נחזור, נבדוק אם כיבינו את החשמל בחדר'".

בריחה מבית החיים בצפת

מרן זצוק"ל בברכות לברית לבנו של הרב רוזנגרטן

אחד מרגעי הסוד והמופת התרחשו בעיר צפת: "היה זה אחיינו של המשגיח הגאון רבי יצחק גולדווסר שליט"א. הלה התגורר בצפת. יום אחד הוא נכנס אל מרן ראש הישיבה זצוק"ל וסיפר שהוא לא זכה לזש"ק שמונה שנים, ואיזה 'פועל ישועות' אחד הבטיח לו שיזכה בבן זכר אם יתחייב להעניק לו סנדקאות. הוא שאל אם נכון הדבר להתחייב לכך. מרן זצוק"ל אמר לו: 'אתה תתברך בבן זכר גם בלי ההבטחה של אותו אחד'.

"כעת חיה לאחר שנה נפקד האברך בבן זכר. הוא הגיע אל מרן זצוק"ל וביקש לכבד אותו בסנדקאות. הגענו

> "פעם כאשר נדרש להתאשפז בבית הרפואה 'מעיני הישועה' הד"ר ברייר הביא לו בגדים של בית חולים, אבל מרן ראש הישיבה זצוק"ל השתמט מללבוש אותם. כאשר הד"ר ברייר יצא מהחדר, פנה מרן זצוק"ל לנכדו הרב דוד שליט"א: 'מה אם הבגדים האלו, האם אין בהם חשש שעטנז?' כאשר השיב בשלילה, אמר מרן זצוק"ל, 'אם ככה תגידו לד"ר ברייר שאם הוא סבור שזה חשוב, אני אלבש את הבגדים'

←

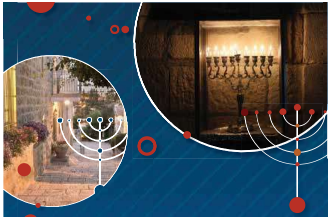
בטוח
שיהיה לכם חנוכה שמח

נובל אנרג'י מזכירה לשמור
על כללי הבטיחות בבית וממליצה על
סיור חנוכיות חווייתי בירושלים

סמטאותיה של ירושלים מלאות בהוד משלהן, אולם עם בוא החנוכה הן מתמלאות באור אחר, כשאינספור חנוכיות מוצבות בפתחי הבתים הציוריים ובחלונות המקושתים. אתם מוזמנים להצטייד במעיל ובצעיף מחמם ולצאת לסיור שכולו פרסום הנס.

שכונת הבוכרים

על השכונה:
שכונת הבוכרים שוכנת בליבה של ירושלים החרדית בין בית ישראל לשמואל הנביא ובר אילן. השכונה נבנתה לפני כ–130 שנה על ידי עולים מבוכרה. את השכונה מפארים מבנים ייחודיים ביניהם בית הכנסת מוסיוף, ובזמנו נחשבה שכונת הבוכרים לשכונה היהודית המפוארת ביותר בעיר.

כיצד מגיעים:
הדרך הקלה ביותר באמצעות תחבורה ציבורית: היעזרו בכל קו שמגיע לאזור של רחוב יחזקאל / שמואל הנביא.
ברכב פרטי. רצוי להתעדכן לגבי הרחובות בהם מותר לנסוע עם רכב פרטי. באזור יש מספר מועט של מקומות חנייה המסומנים בכחול לבן. הכנסו לאחת מסמטאותיה של השכונה ושוטטו בתוכה כאוות נפשכם.

חלק מהחנוכיות שתפגשו הן יצירת אומנות בפני עצמן וחלקן הן בבואה של האותנטיות הירושלמית.

כללי בטיחות לחנוכה:
- בידקו שהמשטח עליו מונחת החנוכייה יציב
- הרחיקו את החנוכייה מווילונות ומחפצים דליקים
- אל תשאירו נרות דולקים ללא השגחה

noble energy

לצפת. הברית התקיימה. לאחר הברית שאלתי את מרן זצוק"ל האם הוא יחפוץ ללכת אל בית החיים של צפת? הוא חשב והסכים. הגענו למקום, ירדנו את המדרגות את השבילים שהיו אז תלולים וקשים להליכה. הלכנו תחילה אל מרן ה'בית יוסף' זיע"א, מרן זצוק"ל אמר כמה קאפיטלאך תהילים. עלינו חזרה ופניתי לכיוון ציון האריז"ל.

"לפתע מרן ראש הישיבה זצוק"ל התחיל לרוץ כמו נער עול ימים לעבר השביל העולה. בקושי הדבקתי את הקצב שלו, אני שומע אותו לוחש 'איך האב מורא'!! 'איך האב מורא'!! - 'אני מפחד', 'אני מפחד'... בשנת תשס"ט הסכים רבינו זצוק"ל שוב לנסוע לבית החיים בצפת, וגם אז הסכים לבוא, אבל אך ורק להתפלל בכניסה לבית החיים בלבד. הוא אמר אז שמתפלל על כל הקברים שיש שם. במענה לשאלתי באחד הימים אחר שנים רבות, על מה נחרד כל כך, השיבני, אתה יודע מי קבור שם? איזה ענקיים קבורים שם? אין לנו מושג בגדלותם! הבית יוסף, האר"י!"

צדקה עלומה לע"נ אלמוני

נאמנו של מרן ממשיך ומפליג אל הסיפורים הרבים להם זכה להיות עד ולנצור בלבו: "מרן ראש הישיבה זצוק"ל אמר לי פעם את הסיפור עם רבי פנחס בן יאיר שהלך והגיע לנהר ואמר 'גינאי גינאי חלוק מימיך'. בירושלמי מובא שהתלמידים גם רצו לעבור שם, ורבי פנחס בן יאיר אמר להם אם לא פגעתם באדם מימיכם תוכלו לעבור. מרן ראש הישיבה זצוק"ל אמר שרואים מכאן את המעלה העצומה של מי שלא פגע באדם מעולם שזה דבר קשה במאוד מאוד. ספק אם יש מי שיכול לומר זאת על עצמו. אמרתי למרן זצוק"ל שעליו עצמו אפשר לומר כך. מרן זצוק"ל אמר לי 'הלוואי'.

"הוא סיפר לי שהיה אדם אחד בשוויץ שטען שהוא אמר עליו דבר מה בעת שהיה שם בבחרותו, וזה אינו נכון, אך לא די בכך אלא שבגין אותו אחד היה צריך מרן זצוק"ל לעזוב את המקום ההוא ולעבור לציריך, שם היה לו קשיים גדולים. השתמע מדברי מרן זצוק"ל שמאז אותו מקרה במשך שבעים ושבע שנה הוא לא זוכר עוד מקרה כזה שהיה בו צד נדנוד של פגיעה בזולת. פעם התבטא שאין לו שום ספק שזכה לאריכות ימים מופלגת רק בזכות הצער והסבל שהיה לו בעת שהיה בשוויץ... מרן ראש הישיבה זצוק"ל היה מציין שהוא לא הקפיד על שום אדם והשתדל מאד שלא להשאיר רושם כזה אצלו. הוא סיפר שפעם היה איזה בחור אחד שמרן ראש הישיבה זצוק"ל הרגיש פגיעה ממנו והוא הסתובב עמו כמה שעות עד שחש שסרה ממנו ההרגשה הזו כי לא רצה שילין אצלו רושם של פגיעה מהזולת. המעניין הוא שאותו אחד מהמקרה בשוויץ, לאחר שהלה נפטר, היה מרן ראש הישיבה זצוק"ל נוהג במשך שנים לתת צדקה לעילוי נשמתו.

"דרך אגב, באותו מעמד שתיאר את הקושי בשוויץ ציין ואמר לי: רק שניים עזרו וסייעו לי, האבא שלך, כלומר אבי רבי זאב רוזנגרטן זצ"ל וסבך רבי יעקב ארלנגר זצ"ל. מצאנו כאן מכתב מהתקופה לאחר שמרן ראש הישיבה זצוק"ל עלה לארץ ישראל. הוא היה ממש על פת לחם, האבא והאמא זצ"ל שלחו לו משלוחי מזון והלבשה משוויץ, אבל הוא שלח להם מכתב שנותר אצלנו בו כותב להם מרן ראש הישיבה זצוק"ל שהוא מודה להם על המשלוחים אבל הוא מבקש שימנעו מזה היות שלא חסר לו וזה וודאי טרחא גדולה עבורם לסדר את זה.

"הזהירות מפגיעה באחר הייתה מחושבת להפליא. פעם כאשר נדרש להתאשפז בבית הרפואה 'מעיני הישועה' הד"ר ברייר הביא לו

בסוד שיח בטיסה לארה"ב

בגדים של בית חולים, אבל מרן ראש הישיבה זצוק"ל השתמט מללבוש אותם. כאשר הד"ר ברייר יצא מהחדר, פנה מרן זצוק"ל לנכדו הרב דוד שליט"א מה עם הבגדים האלו? האם אין בהם חשש שעטנז? כאשר הוא ענה שאין בעיה, אמר מרן זצוק"ל אם ככה תגידו להד"ר ברייר שאם הוא סבור שזה חשוב, אני אלבש את הבגדים. הוא לא רצה לשאול על כשרות הבגדים כל זמן שהד"ר ברייר נמצא בחדר כדי שלא יתפרש פגיעה באמון שלו בהנהלת בית הרפואה".

"הכול סייעתא דשמיא"

הרה"ג רבי יצחק: "הייתה שאלה שניקרה בי תמיד, איך מרן ראש הישיבה זצוק"ל ידע להשיב על שאלות פרקטיות של נערים ואנשים בדברים שהוא אף פעם לא חווה אותם. הרי בקושי היו לו חוויות נערות. הוא סיפר לי איך הוא חגג את הבר מצווה שלו. הוא למד בישיבה ב'תורת חסד' בבריסק. ראש הישיבה הגאון בעל ה'אמרי משה' זצוק"ל בא אליו בליל שבת שחל בו הבר מצווה שלו, הוא נתן לו ספר של רבי אייזל חריף, חיבור על יבמות ירושלמי. יש שם מערכה עמוקה. הוא ישב, למד ושינן את זה. למחרת הוא אמר בישיבה את המערכה בפני הבחורים וזו היתה חגיגת ה'בר מצווה' שלו. לא היו לו חוויות נערות. כל חייו היו שווין בעמל התורה ובהסתגפות, אז מהיכן ידע להשיב בשאלות שנוגעות לעומק ה'העולם הזה'?

"תחת אחד השיחים שאלתי את מרן ראש הישיבה זצוק"ל. בתחילה הוא השתמט 'נו, מי אומר שאני יודע להשיב נכון'. אבל אני שבתי ושאלתי, ואז הוא השיב לי: 'הכול סייעתא דשמיא'.

"אני יודע" - אומר הרב רוזנגרטן שליט"א - "שכולם מתפעלים מהעובדות המאלפות, מהסגפנות של מרן ראש הישיבה זצוק"ל, מהעובדה שהיה די לו בקב חרובין משבת לשבת, אבל אני חושב שהמופת היותר גדול הוא שאף על פי שהוא היה כל כך מרומם על כל המעשים הוא ידע באורח פלא להרגיש את השני על כל חולשותיו. כאשר נדרשתי לקנות רכב חדש, הוא התייחס לכך כשראה את הרכב, כאילו זה מדבר אליו בכלל. אחר כך כשהתיישב התבטא 'הו, זה באמת נוח'. אף פעם הוא לא הגיב כך כשישב על הכיסא ההפוך הנצחי בחדרו. אבל כשזה נוגע למישהו אחר, יש צורך להחמיא ולהשתתף בהרגשתו.

"פעם הייתה נסיעה לנהריה לצורך מסוים. נסענו עם בני לוויה במשך שעות, בדרך נכנסנו לכמה מקומות נוספים. לפתע מרן ראש הישיבה זצוק"ל פונה אלי ואומר 'כל אלו שנמצאים כאן ברכב, לא אכלו מהבוקר. בהזדמנות הראשונה שתגיע למקום שיש חנות מזון תקנה לכולם גלידה'. לא נחה דעתו עד שעשינו זאת.

"זהו המופת היותר גדול", מסיים הרב רוזנגרטן שליט"א, ובקולו נימה של געגוע צורב למרן רבנו הגדול שנסתלק מעמנו, "לא לרצות דבר וחצי דבר עבור עצמי זו גדלות עצומה, אבל בד בבד לרצות עבור השני את כל תענוגות העולם - זאת דרגה נשגבה ביותר".

אסירי תודה, לשם שמים

המשך מעמ' 19

שיהיה להם מחייב לעשות כן, אבל הם אינם חפצי פרסים שיגמדו את זכותם הגדולה להכיר טובה למרן. רק כשהסברנו להם כי המתנה אינה חלילה כנגד המצווה, והיא פרס מן הצד רק לעודד ולדרבן אחרים, הם ניאותו לקחת אותו, ואף אמרו שיפעלו לשכנע ולעודד עוד רבים להצטרף למיזם שהוא כה נצרך כשיספרו על זכייתם.

"דאגנו לכך שהרישום יהיה בצורה קלה, בטלפון פשוט וברור, ולקחנו את המשניות מסדר מועד שמתאים לכל גיל, בכדי שיצטרפו לכך ככל שיותר אנשים ונערים וילדים.

"רבים אמרו שבכל מקרה היה להם סדר לימוד יומי שהורגלו בו להתמיד בכל הי"ב חודש, אבל לאור המיזם הם הוסיפו עוד לימוד על כך בסדר ה'מכירים טובה', כדי לא להיות פורשים מן הציבור, לאחר שנחשפו בכל מקום בו ממוקמת לדוגמא עמדת 'נדרים פלוס' כמה תורות ארוכים יש, של לומדים המבקשים להירשם בצורה הקלה והזמינה.

"מקרה מעניין אירע עם נער מישיבה חסידית שאמר כי לאחר ששמע שזו הייתה צוואתו של מרן זצוק"ל, הוא ביקש לקרא הצוואה. כשנחשף לתוכנה המרגש, הוא הלך מנער לנער והקריא להם אחד הסעיפים - 'אבקש לא להזכירני בשם צדיק או ירא שמים, כדי שלא אתבזה על ידי זה בעולם האמת', ואמר כי אנו יכולים לכבדו בעולם האמת במה שאנו עדיין יכולים לעשות כאן בעולם ללמוד לעילוי נשמתו כפי שביקש. רוב בני הישיבה הצטרפו למיזם...".

"המספר האמיתי - גדול בהרבה"

היו הפתעות שגיליתם באמצעות בחינה של חתך המתקשרים?

"נחשפנו לכך שכ־40% מהנרשמים הינם נערים וילדים. בתחילה חשבנו שאולי רק הם מתפתים להגרלות המעודדות את הלימוד, ואולי צריכים לעודד מבוגרים בדרכים נוספות. אבל בירור מעמיק גילה לנו את האמת: המבוגרים עשו זאת גם ללא עניין להצטרף לזכיות. הם רצו את הלימוד באותה נקיות שהכירו את מרן, והופתענו לגלות אצל זוכים רבים שסיפרו לנו על כוללים שלמים שמאות ואלפי אברכים כמותם לומדים זאת בקביעות, אך לא טורחים להרשם להגרלות. רק כי הם חיפשו את המחייב והקביעות.

"כך גילינו שהמספר האמיתי של הלומדים בזכות אותה תוכנית גדול עשרת מונים מהמספר שנרשמו בפועל. ריגש אותנו מאוד לראות עד כמה הציבור חש הכרת טובה למרן ראש הישיבה זצוק"ל ולפעליו הרבים שהשפיעו על כל יחיד ויחיד באורחותיו".

היו סיפורים מיוחדים אליהם נחשפתם במהלך כל התוכנית?

"היה לנו מקרה מצמרר: כשבישרנו לאברך על זכייתו ב־600 שקל, הוא נשנק מדמעות. התפלאנו על מה ולמה, וכשתהינו מעט, הוא הסביר לנו: 'התקשרתם אלי בדיוק ביום שישי בבוקר לבשר לי זאת, ואני כבר שעה מחפש דרך למצוא מעט מזומנים בכדי שאוכל לרכוש אוכל לשבת לבני משפחתי. לא ראיתי כל מוצא, והזכיה הזאת הביאה לי את האוכל לי ולרעייתי ולארבעת ילדיי...'. כמובן שקישרנו אותו מיד עם 'קופת העיר', וזכותו של מרן עמדה לו להיות מנתמכיה עד שיעמוד על רגליו כראוי.

"ואם מדברים על צדקה, היו מקרים שהזוכים המאושרים ביקשו שנתרום את כספי הזכיה לצדקה לעילוי נשמתו של מרן, וניכר היה בקולם כמה הם מחפשים רק לזכות עוד ועוד את מרן זצוק"ל. זה הטמיע בנו את התחושות האמיתיות שנבעו ממצפוני ליבם של הרבים.

"מקרה אחר הביא כמעט לדין תורה, כשבחור שזכה החל להתפלפל עמנו טלפונית שהוא חייב לגשת למורה הוראה, היות שלא ידע את כל שלוש התשובות וחבריו עזרו לו בכך, ובעצם היו שותפים בלימוד. הוא התלבט להלכה ולמעשה, אם יתחלק אתם בכסף על כך, או שהתקנון של המיזם מחייב שעונה התשובות יהיה זה שלמד ורק אחד יכול לזכות בו ולא שותפים, ועוד כהנה וכהנה.

"המרגש מכל היה לראות כמה בני ישראל אכן חשים את הכרת הטובה המיוחדת שלהם לרבן ולאוהבם של ישראל, וזו ככל הנראה הסיבה שהמיזם כה הצליח. ניכר היה שכל תכליתו לקדש שם שמים וללכת בדרכו המיוחדת אותה התווה לכולנו כל העת".

מהו הרעיון 'מוסיף והולך', בו נתקלנו לאחרונה?

"נוכחנו לראות בצמא הגדול של המשתתפים, שרק חיפשו להגביר לימודם כל העת. עם פרוס ימי החנוכה, חשבנו למתג את הכלל הנודע מימי החנוכה 'מוסיף והולך', לאלו שבאמת חפצים להוסיף ברגעי החיתום של ימי השנה לעלותו השמימה, ללמוד שלושה פרקים נוספים מידי יום, וביום ההילולא עצמה מסכת שלמה - מסכת שקלים, ולנשים - כל ספר התהלים. זאת לאור דבריו בצוואה שכתב: 'בימים שהמנהג בהם ללכת אל הקבר, כגון בכלות השבעה ושלושים ויא"צ, מכל מקום לא יבזבזו יותר מדי זמן עבור זה ויותר כדאי שיתחלפו במשך המעת לעת ללמוד כסדר ובלי לדבר אז דברים בטלים'. אם לשפוט לפי ההיענות של 'מוסיף והולך', אין ספק שגם התוספת ביום ההילולא תגדל ותתרבה, וכולנו נזכה להכיר טובה אמיתית למילוי בקשתו היחידה מעמנו, כפי שלא ביקש לעצמו דבר כל ימי חייו".

כמה הגרלות היו בס"ה, לכל הלומדים?

"עד היום היו 380 הגרלות שונות, מלבד ההגרלות המיוחדות של הימים האחרונים שרק מתרבות. מדובר בפרסים יקרי ערך, אבל זוהי רק הזכות לעודד ולדרבן את המשתתפים, כי העיקר הוא הלימוד עצמו שהוכיח יותר מכל כמה תועלת עצומה יש בו".

כ־40% מהנרשמים הינם נערים וילדים. בתחילה חשבנו שאולי רק הם מתפתים להגרלות המעודדות את הלימוד, ואולי צריכים לעודד מבוגרים בדרכים נוספות. אבל בירור מעמיק גילה לנו את האמת: המבוגרים עשו זאת גם ללא עניין להצטרף לזכיות

מהדרין מן המהדרין

יצאנו אל השטח בניסיון לבדוק את ההשפעה של המיזם רחב ההיקף, והתפעמנו מהמראות ומהנתונים

השטח לא דיבר, אלא 'צעק': כך, לדוגמה, גילינו בישיבה של בני עדות המזרח בנתיבות - כפי שמדווח לנו הבה"ח אשר יוסיפון הי"ו: "אני קיבלתי על עצמי מאז ההלויה, ששמעתי את הצוואה המרטיטה ללמוד לעילוי נשמתו של ראש הישיבה כל יום פרק משניות. כדי שלא אשכח קבעתי לעצמי את פרק א' בברכות אותו הכרתי בעל פה ושניתי זאת כל יום. כשהתחילה היוזמה של 'מכירים טובה', גמרתי אומר להצטרף אליה על מנת לזכות להיות חלק מההמונים שמכירים טובה.

"התלבטתי ביני לבין עצמי אם להמשיך אף בלימוד הפרק הנוסף שהורגלתי לאומרו במסכת ברכות. ניגשתי לשאול את ראש הישיבה שלנו, והוא השיב לי בכזו פשטות, 'כמה זמן לוקח לך לומר פרק אחד של משניות ברכות שאתה מכיר בעל פה?'. השבתי כדקותיים. והוא אמר לי ברגש רב: 'אתה לבטח מכיר את הספדו המרגש של מרן הגר"ח מוואלוזין זצוק"ל שהיה גדול תלמידי הגר"א מוילנא זצוק"ל שנפטר בסוכות בימים שבהם נצטווינו לשמוח, וכל העם געה בבכי נורא על סילוקו של עטרת תפארתם.

'נעמד מרן הגר"ח בדוכן המספידים ואמר: 'הרי יודעים אתם כמה היה גדול רבינו הגר"א מוילנא, ובאיזה כבוד מלכים הוא מתקבל עתה בפמליא של מעלה על ידי כל הגדולים שהוא רק פירוש את חיבוריהם ויגע תבורתם להאירה, והוא כבר אינו יכול לעשות דבר בכדי להתעלות יותר. ואילו אנו כאן בעולמנו יכולים לעשות עוד הרבה בכדי להעלותו מעלה במדרגותיו הגבוהות בגן עדן, שנלמד לעילוי נשמתו הטהורה. אם כך, עלינו לשמוח בחג הסוכות שנותרנו בחיים להמשיך ולזכות את עצמינו ואת רבינו בלימודינו!!'.

"הוסיף ואמר לי ראש הישיבה: 'אין בן ישיבה אחד בארץ הקודש שלא חייב חוב עמוק למרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, שנשא על שכמו עול הרבים, ובמשך שנים רבות נשא ממש את משא העם על כתפיו הצנומות. הוא כבר איננו יכול עתה להעלות עצמו למדרגות גבוהות יותר מהמקום הגבוה בו הוא שרוי, ואתה כן יכול בדקותיים אלו להעלותו עוד ועוד, אז איזה ספק יכול להיות לך בדבר?!'

"התוצאה היתה שכל בני הישיבה קבעו ללמוד מדי בוקר פרק נוסף מעצמם מלבד סדר 'מכירים טובה', רק כדי לזכות ולהכיר טובה ולנסות להעלות קרנו עוד ועוד במקום מבטחו במרומים".

מקרה אליו התוודענו, התרחש באחד הסמינרים הנודעים בירושלים: לאחת הכיתות הייתה קביעות בהפסקה למשחק חברותי שהיה מאוד חביב על בנות הכתה יחדיו. כששמעו הבנות על הרעיון הכביר של 'מכירים טובה', הן אמרו לעצמן: 'מה יותר הכרת טובה תהיה, אם כל אחת תאמר בערוב היום בדקותיה הפנויות את עשרת פרקי התהלים לעילוי נשמתו של מרן, או שנקדיש יחדיו את השעה המובחרת ביותר חברותינו בכתה, לעשות זאת בצוותא? הרי כוח הרבים גדול בהרבה מכוח היחיד'. בעקבות זאת, בכל יום קודם אותו משחק אמרו כל הבנות יחדיו את עשרת פרקי התהלים, למרות שזמן המשחק הצטמצם. הן חשו סיפוק שלא הכירו עוצמתו עד אז, ואף ראו בכך ישועות ממש.

יש מקרים רבים נוספים וסיפורים מרגשים ממש, על המיזם המיוחד. התוצאה של כולם היא אחת: אין ספק שכל אלו שרצו בטובתו, ורבינו מרן היה כה מסור לנו, לבטח מלמעלה הוא יעתיר עבורנו להצליח בכל מעשי ידינו ולהינצל מהגזירות הקשות שפוקדות את עמינו ברוחניות ובגשמיות, ויד היוזמים וכל המסייעים לכך, ששכרם עצום ונשגב בשמיא, רק תתחזק ותתרחב לבלי די במילוי כל משאלותיהם לטובה.